

Rekenkamercommissie

JAARVERSLAG 2019

**Bereiken de gemeenten hun doelen?
En gebeurt dit tegen acceptabele kosten?**

**Dat onderzoekt de onafhankelijke
Rekenkamercommissie voor de
gemeenteraden in Wassenaar, Voorschoten,
Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg.**

Wassenaar

Voorschoten

Oegstgeest

Leidschendam-
Voorburg

2019 in vogelvlucht

Rekenkamercommissie Wassenaar Voorschoten Oegstgeest Leidschendam-Voorburg

Afgeronde onderzoeken

Kaderstellende rol van de gemeenteraad

Per gemeente:

Digitale enquête onder raadsleden

Interviews met burgemeesters, griffiers en gemeentesecretarissen

Groepsgesprek met raadsleden

Aanbevelingen

Financiële indicatoren

Per gemeente:

Workshops financiële indicatoren voor raadsleden

Voorbeeld-financieel dashboard

Aanbevelingen

Gestarte onderzoeken

Handhaving van de energiebesparingsplicht

Jeugdhulp in H10 + Oegstgeest

Minisymposium

De toekomst van de rekenkamer

“Zinnig, zuinig en zorgvuldig”

Ontwikkeling en samenstelling

Jaarlijks budget per inwoner per jaar

€1,13

2018

€1,01

2019

Aantal inwoners

149.585

2018

150.371

2019

Volgers LinkedIn pagina

107

2018

183

2019

Kleinere rekenkamer-commissie

2018

2

2019

Contact in de gemeenten

- 8 bezoeken aan commissievergaderingen
- 4 bezoeken aan workshops met raadsleden
- 4 overleggen met griffiers
- 3 bezoeken aan groepsgesprekken met raadsleden
- 2 overleggen met klankbordgroep
- 1 minisymposium met o.a. raadsleden en griffiers
- informele ontmoetingen (oud/nieuwjaar, kennis-making, installatie, afscheid)

Nieuwe leden

Enno Gerdes
Saskia Hoogkamer

Nieuwe secretaris

Gerard Lappee

Formering van klankbordgroep met raadsleden

Afgeronde onderzoeken

- **Kaderstellende rol van de gemeenteraad**

Belangrijkste aanbevelingen:

- *Neem **vaker het initiatief** om de kaderstellende rol in te vullen bij de ontwikkeling van nieuw beleid en bij het bijstellen van bestaand beleid.*
- *Vraag aan de griffie **meer ondersteuning** (jaarplanning, raadsagenda, advies over belangrijke documenten).*

De **resultaten** zijn geplaatst op de [LinkedIn-pagina](#) en [website](#) van de Rekenkamercommissie. Ze zijn besproken in de [gemeenteraden](#) en hebben tot vervolgacties geleid.

Naar aanleiding van het onderzoek verscheen op Vlietnieuws [een column](#).

- **Financiële indicatoren**

Belangrijkste aanbevelingen:

- *Vraag uw college om de financiële indicatoren, de duiding ervan en de samenhang ertussen, een **prominente plek** te geven in de financiële stukken.*
- *Vraag uw college om - naast de verplichte financiële indicatoren - **vrijwillige indicatoren** op te nemen die voor uw gemeente belangrijk zijn.*
- *En specifiek voor Oegstgeest: **Complimenteer** uw college met de wijze waarop de huidige financiële indicatoren en de huidige financiële positie zijn gepresenteerd.*

Voor de gemeenteraden organiseerde de Rekenkamer-commissie **workshops**.

Dit is geplaatst op de [LinkedIn-pagina](#) van de Rekenkamercommissie.

De deelname was wisselend, maar de **waardering** was groot.

Workshop in Voorschoten over financiële indicatoren

Naar aanleiding van de workshop in Leidschendam-Voorburg, is in de gemeenteraad [een motie](#) aangenomen om te komen tot een **financiële strategie**.

De **resultaten** zijn geplaatst op de [LinkedIn-pagina](#) (3.000 keer bekeken) en [website](#) van de Rekenkamercommissie. Ze zijn nog niet besproken in de gemeenteraden.

Gestarte onderzoeken

- **Toezicht en handhaving van de energiebesparingsplicht**

Onderzoeksvraag:

- *Hoe wordt de energiebesparingsplicht gehandhaafd en hoe geven de gemeenteraden hier sturing aan?*

Medio april 2020 worden de **resultaten** gepresenteerd.

Het onderzoek is aangekondigd op de [LinkedIn-pagina](#) en website van de Rekenkamercommissie. [Midvliet](#) en het [Leidsch Dagblad](#) berichtten erover.

- **Kosten voor jeugdzorg in regio Den Haag**

Onderzoeksvraag:

- *Hebben de gemeenteraden in de regio Den Haag voldoende zicht op de oorzaken van de toename van de kosten van jeugdzorg?*

Begin 2021 worden de **resultaten** verwacht.

Het onderzoek is aangekondigd op de [LinkedIn-pagina](#) en website van de Rekenkamercommissie.

De Rekenkamercommissie was **initiatiefnemer** van dit gezamenlijk rekenkameronderzoek voor tien gemeenteraden.

Overige resultaten

- **Leges voor kleine bouwprojecten in Voorschoten**

De gemeenteraad van Voorschoten heeft gevraagd of de Rekenkamercommissie de hoogte van de leges voor kleine bouwprojecten zou kunnen **onderzoeken**.

Dit bleek niet nodig te zijn; enkele **suggesties** van de Rekenkamercommissie (tijdens twee informele overleggen) volstonden.

Een [persbericht](#) van gemeente Voorschoten over dit onderwerp maakt melding van de betrokkenheid van de Rekenkamercommissie.

- **Minisymposium 'de rekenkamer van de toekomst'**

Hoe ziet de rekenkamer van de toekomst eruit? Dat was de **centrale vraag** tijdens een minisymposium op 29 maart, georganiseerd door de Rekenkamercommissie.

Daarnaast stond het minisymposium in het teken van het **afscheid van Rini Teunissen**. Hij was dertien jaar lang de toegewijde secretaris van de Rekenkamercommissie.

Minisymposium 'de rekenkamer van de toekomst'

Het symposium vond plaats in de raadzaal in Oegstgeest en werd bezocht door circa **vijftig mensen** (met o.a. raadsleden en griffiers). Een impressie ervan staat op de [website](#) van Rekenkamercommissie.

Dit ging goed

De Rekenkamercommissie is bijzonder tevreden over de impact van het verkennend onderzoek naar **financiële indicatoren**.

Ook is de Rekenkamercommissie verheugd met de komst van de **klankbordgroep** met raadsleden uit de vier gemeenten. De klankbordgroep geeft gevraagd- en ongevraagd advies en komt minimaal twee keer per jaar bijeen.

Dit kon beter

De **doorlooptijd** van de afgeronde onderzoeken in 2019 was langer dan gepland. Hierdoor kon geen extra onderzoek opgestart worden en is in 2019 beduidend **minder besteed** dan begroot. (Zie de paragraaf Inkomsten en uitgaven.)

Dit neemt de Rekenkamercommissie mee in volgende jaren

De Rekenkamercommissie hoopt in april 2020 weer op **sterkte** te zijn. Daarna vindt de **zelf-evaluatie** plaats, vooruitlopend op de evaluatie die de gemeenteraden in 2020 uitvoeren.

De leden en secretaris hebben verschillende achtergronden en werken constructief samen. Ook zijn zij ondertussen **ingewerkt** en is er meer contact met raadsleden via onder andere de klankbordgroep.

Zo onderhoudt de Rekenkamercommissie contacten

De Rekenkamercommissie onderhoudt contacten binnen de **gemeentelijke organisaties**. Dit gebeurt zowel op incidentele als op geplande basis. Al naar gelang het onderwerp is er individueel of gezamenlijk contact met raadsleden, griffiers, burgemeesters, wethouders, controllers of beleidsambtenaren.

De Rekenkamercommissie bezoekt **raadscommissievergaderingen** als haar onderzoeken op de agenda staan. Zo nodig wordt dan toelichting gegeven en worden vragen beantwoord.

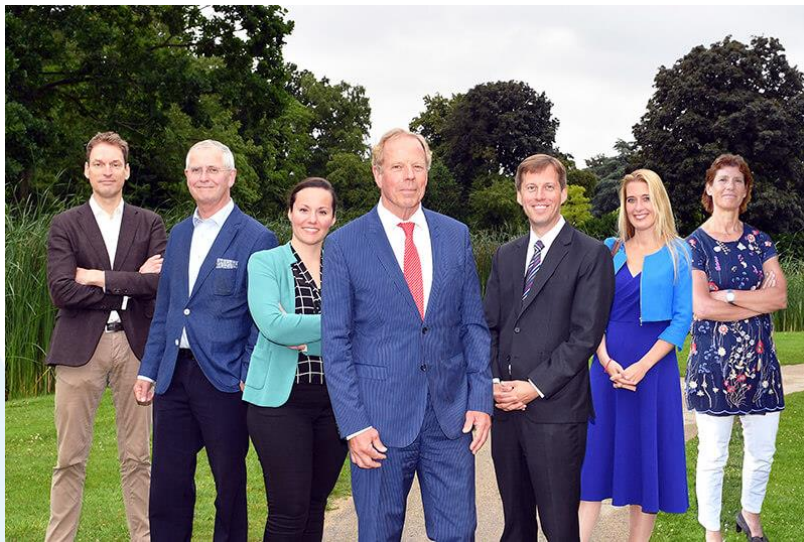
De Rekenkamercommissie informeert de lokale en regionale **media** over de start en afronding van onderzoeken. Dit gebeurt per **e-mail** en door bijdragen te plaatsen op de **LinkedIn-pagina** van de Rekenkamercommissie.

Ten slotte informeert de Rekenkamercommissie **maatschappelijke organisaties** over onderzoeksresultaten die voor hen van belang kunnen zijn.

Samenstelling van de Rekenkamercommissie

- Dolf Kamermans, voorzitter
- Saskia van der Haagen, plaatsvervangend-voorzitter
- Enno Gerdes (vanaf 1 mei)
- Bert Jan Smallenbroek (tot 1 juli)
- Saskia Hoogkamer (vanaf 1 juli)
- Sarah Morassi-Nauts
- William Segers
- secretaris: Rini Teunissen (tot 15 maart) / Gerard Lappee (vanaf 15 maart)

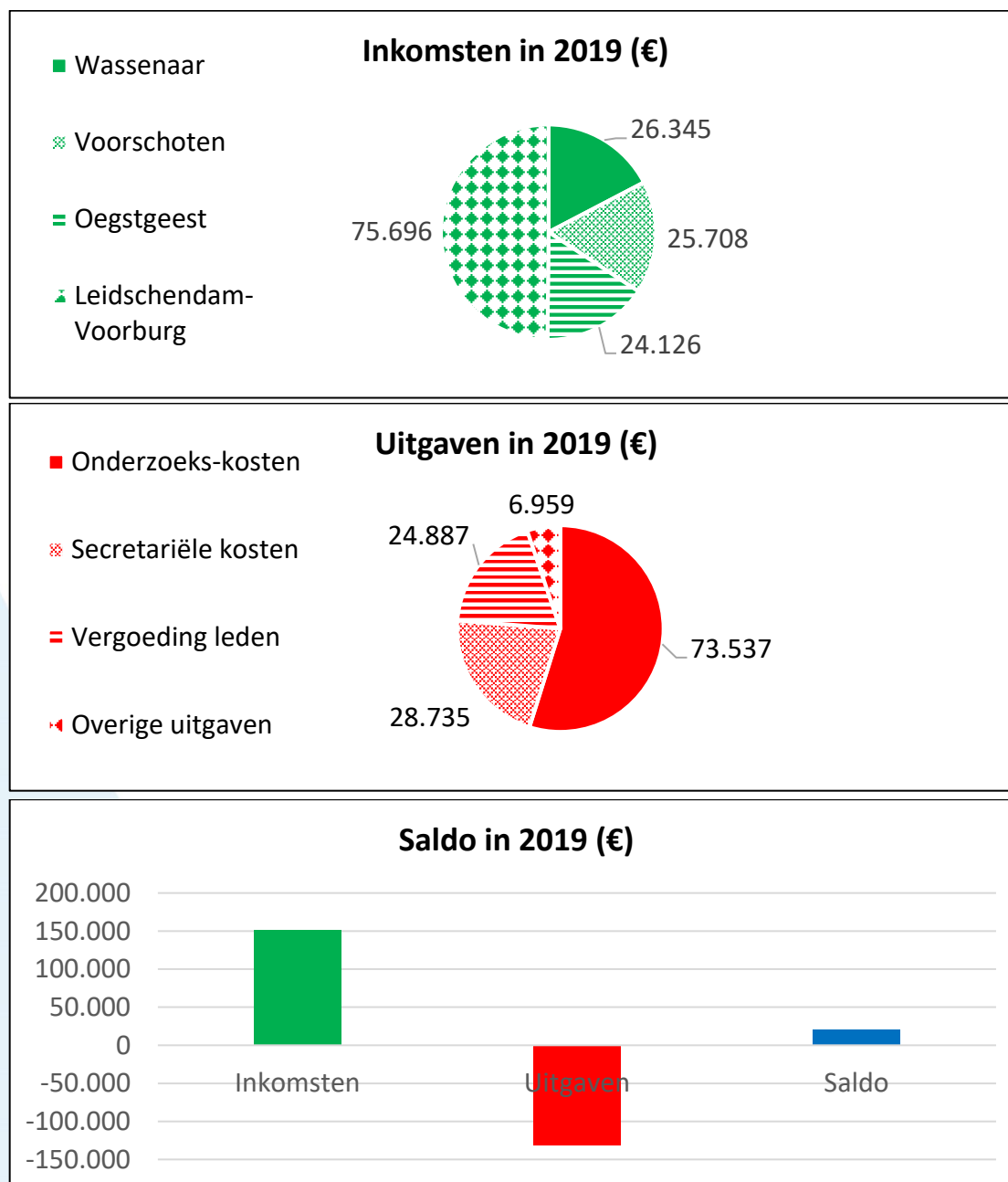
De neven-functies staan op de [website](#) van de Rekenkamercommissie.

Van links naar rechts: Gerard Lappee (secretaris), William Segers, Saskia Hoogkamer, Dolf Kamermans (voorzitter), Enno Gerdes, Sarah Morassi-Nauts, Saskia van der Haagen (plaatsvervangend-voorzitter)

Inkomsten en uitgaven

De Rekenkamercommissie ontvangt jaarlijks **€1,01 per inwoner**. In 2018 bedroeg dit nog €1,13 per inwoner. Een verdere korting op het budget **per 2022** is door een [amendement](#) in de gemeenteraad van Leidschendam-Voorburg afgewend.

Het positieve saldo over 2019 bedraagt **€20.251**. Hierdoor wordt de reservepositie per 31 december 2019 **€101.367**.

Knipsels

- **Afscheid van Bert Jan Smallenbroek**

Bert Jan Smallenbroek nam in juli na acht jaar afscheid van de Rekenkamercommissie. De **Oegstgeester Courant** hield een [afscheidsinterview](#) met hem.

OEGSTGEESTER COURANT

NIEUWS ARCHIEF MARKTPLEIN BEDRIJVEN FAMILIEBERICHTEN VACATURES CONTACT VRIEND WORDEN

Bert Jan Smallenbroek heeft acht jaar deel uitgemaakt van de regionale Rekenkamercommissie.

Bert Jan Smallenbroek heeft acht jaar deel uitgemaakt van de regionale Rekenkamercommissie. (Foto: Willemien Timmers)

POLITIEK

Bert Jan Smallenbroek neemt afscheid van Rekenkamercommissie

do 11 jul 2019, 9:00 Human Interest

Twee maal vier jaar heeft Bert Jan Smallenbroek zich ingezet voor de Rekenkamercommissie Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg. Deze commissie controleert de vier gemeenteraden, en helpt hen ook pragmatisch de doelen die zij zich gesteld hebben te behalen, en de nota's die geschreven zijn door de ambtenaren goed in de praktijk toe te passen.

Smallenbroek legt uit dat de Rekenkamercommissie in dienst staat van de raadsleden. "Wij willen hen helpen om met hun besluiten en werkwijze een maximale impact te hebben. In sommige andere gemeenten handelt zo'n commissie soms als 'afrekenkamer', maar in de acht jaar dat ik actief was, wilden we juist ook, naast het onderzoeken van de doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeenteraden, opbouwend zijn en dingen oppakken waar zij niet aan toe komen. Zo hebben wij onderzoek laten doen naar de lokale uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO). Dat heeft veel inzichten gegeven."

In 2011, een jaar nadat hij was gestopt als CDA-raadslid in de Oegstgeester raad (wat hij ook acht jaar met veel toewijding had gedaan), trad Smallenbroek toe tot de regionale Rekenkamercommissie. "Burgemeester Els Timmers vertelde mij over de vacature bij de commissie omdat een andere Oegstgeestenaar, Kees Oudendijk, stopte. Zo ben ik er eigenlijk als vanzelf ingerold, en ik heb het met veel plezier gedaan!" Het is overigens redelijk uniek dat een lid van de Rekenkamercommissie daadwerkelijk de tweemaal vier jaar helemaal vol maakt.

Afkicken

"Na acht jaar gemeenteraad Oegstgeest was de Rekenkamercommissie voor mij eigenlijk een plek om af te kicken van de lokale politiek. Je staat toch wat verder af van wat er plaatselijk gebeurt, maar bent wel erg betrokken."

Voor Smallenbroek was het een voordeel dat hij wist wat het was om raadslid te zijn. "Dan weet je ook waar behoefte aan is. Je kunt wel als commissie telkens onderzoek laten doen naar wat er allemaal fout is gegaan en wie zijn schuld dat was, maar beter is het om ook preventief, kaderstellend bezig te zijn."

Het onderzoek naar het functioneren van Servicepunt071 is de Oegstgeestenaar het meest is bijgebleven. "Jarenlang waren er in de Oegstgeester gemeenteraad discussies over het functioneren van dit servicepunt van Leiden, Leiderdorp, Zoeterwoude en Oegstgeest, en iedereen had er zijn mening over. Toen hebben wij besloten onderzoek naar hun functioneren te doen. Daaruit bleek dat Servicepunt071 redelijk goed functioneerde. Vanaf toen zijn de discussies in de raden gestopt, en is de rust weergekeerd. Dat is heel waardevol."

Licht aan

Voor een buitenstaander is het evenwel moeilijk de taak van de Rekenkamercommissie goed in te schatten. Zijn zij docent, vader, adviseur of een luis in de pels? "Iemand heeft eens gezegd dat een Rekenkamercommissie toch het meest lijkt op een vader die tijdens een feestje ineens het licht aan doet. Die controlerende functie is niet leuk, maar wel nodig." Bert Jan Smallenbroek wordt niet opgevolgd door een kandidaat uit Oegstgeest. "Dat is jammer, want dat betekent dat er in de komende periode niemand in de Rekenkamercommissie zit die op dezelfde manier als ik affiniteit heeft met ons dorp. Korte lijntjes zijn altijd een pré."

Zwart gat

Smallenbroek zegt niet in een zwart gat te vallen nu zijn taak binnen de Rekenkamercommissie erop zit. "Inmiddels heb ik binnen voetbalvereniging FC Oegstgeest al een taak in het bestuur, dus ik ga het druk genoeg krijgen."

(Willemien Timmers)

- **Interview met Dolf Kamermans**

In augustus verscheen een interview met Dolf Kamermans in **Senioren Magazine Voorschoten**. Het magazine wordt uitgegeven door [Stichting Senioren Voorschoten](#).

INTERVIEW

De Rekenkamercommissie *'de bomen én het bos beter zien'*

Hans Timmerman, hans@timmerman.nl

Wil je de voorzitter interviewen van de Rekenkamercommissie, was de vraag. In eerste instantie dacht ik, voorzitter van de Algemene Rekenkamer? Woont zeker in Voorschoten, maar waarom dat aan mij vragen?

Kan niet waar zijn. Zoals gewoonlijk denk ik bij "kan niet waar zijn", dan is het ook niet waar. In het algemeen een goede gedachte die veel teleurstelling voorkomt en vermoedelijk ook geld bespaart, maar dat terzijde.

Enfin, die middag reed ik naar Dolf Kamermans die in zo'n straat woont waar je normaal gesproken nooit doorheen komt, of je moet er wezen. Overigens niet slecht wonen in zo'n huis in een afgelegen kromme straat met uitzicht vanuit de tuin op het wuivende riet langs de Vliet.

Uit navraag blijkt dat maar weinig dorpsgenoten ooit van het bestaan van een rekenkamercommissie hebben gehoord. Dolf Kamermans legt in het kort de ontstaansgeschiedenis van de plaatselijke commissie uit. Halverwege de jaren negentig van de vorige eeuw is in Delft voor het eerst een dergelijk controlerende en adviserende organisatie opgetuigd. In 2002 werden de rekenkamercommissies landelijk ingevoerd en hier ter plaatse in 2006. In feite is die op het gemeentelijke niveau analoog aan de Algemene en de Europese rekenkamer. Wat neer komt op een onafhankelijk extern bestuursorgaan met een eigen juridische status met recht van informatie en controle betreffende het gemeentelijke beleid én het recht tot advisering.

De commissieleden leggen de eed of de gelofte af in een raadsvergadering, van hun eigen gemeente die hen overigens heeft voorgedragen als lid. De voorzitter en zijn vervanger worden door de gezamenlijke raden van de vier gemeenten voorgedragen. Onze plaatselijke commissie bestaat uit zeven personen en omvat thans vier gemeenten, te weten Voorschoten, Wassenaar, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg.

'Onze toets van het gemeentelijke beleid is in het kort samen te vatten onder de termen zinnig, zuinig en zuiver, zegt D. K. en vervolgt ter nadere verduidelijking: effectief, efficiënt en rechtmatig.' Met nog andere woorden, doelmatig, doeltreffend en rechtens. Hierover hebben wij dus geen misverstand. En nu de praktijk.'

De voorzitter benadrukt nog maar eens dat de commissieleden strikt onafhankelijk en vertrouwelijk onderzoek kunnen verrichten en overal vragen bij mogen stellen en dat die vragen ook beantwoord moeten worden. 'Wij kunnen ook vragen aan de raad en het college: wat willen jullie dat wij onderzoeken? In contact met de burger gelden dezelfde regels? 'Zeker.'

Een prettige gedachte als een aantal buurt- of wijkgenoten tot de conclusie komt dat er wat te verbeteren valt rondom hun kleinschalige lokale leefwereld en daarmee naar de onpartijdige rekenkamercommissie kan stappen om daarover te klankborden. Dat laatste geldt zeker ook voor het zogenaamde sociaal domein. Het traject richting Wet Maatschappelijke ondersteuning, de WMO waar de gemeenten voor verantwoordelijk zijn. De commissie heeft de bereikbaarheid van voorzieningen

van de wet voor de burger uitgezocht en praktische ambtelijke adviezen gegeven aan de vier gemeenten.

Het feit dat de rekenkamercommissie een officiële adviserende status heeft bij de gemeente, dient om de goedwillende burger vertrouwen te geven. Hij hoeft niet bang te zijn bij voorbaat met zijn ideeën tegen een ambtelijk bestuurlijke muur van in beton gegoten regelgeving aan te lopen.

Blijkbaar wordt er regelmatig gebruik van gemaakt. Zo werd mij verteld dat in 2018 de rekenkamercommissie zestig burgerinitiatieven in de vier gemeenten heeft onderzocht. Uit het rapport van de commissie blijkt dat initiatieven als voedselbank, repaircafé, verenigingsleven, kringloop en collectieve energiebesparing tot de goede voorbeelden worden gerekend.

De commissie is vrij in het soort van onderzoek dat zij kiezen, wat uiteraard wel bestuurlijk relevant moet zijn. Overigens kunnen zij van te voren (ex ante) iets onderzoeken op haalbaarheid, maar ook achteraf (ex post) als plannen al zijn uitgevoerd. Dat laat ook zien dat er geen sprake is van financieel winstbejag door de commissie. Niet onbelangrijk dat te weten.

Die onderzoeken hoeven niet altijd zo uitgebreid te zijn als destijds het onderzoek in Voorschoten naar de verdamping van het aanvankelijk grote vermogen, ontstaan uit de verkoop van energieaandelen. Ook quick-scans voor kleinere zaken behoren tot hun sociale gereedschapskist.

Samenstelling - Dolf Kamermans, voorzitter - Saskia van der Haagen, plaatsvervangend voorzitter - William Segers
- Sarah Morassi-Nauts - Enno Gerdes - Saskia Hoogkamer - Gerard Lappee, secretaris

Foto Rene zoetemelk

Ons gesprek loopt ten einde en wij nemen afscheid, maar niet voordat rekenkamercommissievoorzitter Dolf Kamermans met enige trots heeft gewezen op een op 31 mei 2018 gehouden symposium. Bij dat evenement werd het rapport gepresenteerd onder de naam "De Burger neemt het Initiatief" in het bijzijn van de Minister van Binnenlandse zaken Kajsa Ollongren en Jan van Zanen in zijn hoedanigheid van voorzitter van de Vereniging Nederlandse Gemeenten, de VNG. Met hun aanwezigheid onderstreepden zij het belang dat de landelijke overheid stelt in deze laagdrempelige burgerparticipatie met het eigen kleine buurtschalige belang. Dat laatste is belangrijk. In dat verband valt te denken aan gezamenlijke energiebesparingstrajecten, verenigingsleven, kleuterspeelplaatsjes, comfortabel straatmeubilair en toegankelijkheidsprojecten voor de minder mobiele medemens.

Op een laatste vraag hoe de financiële onderbouwing van de commissie eruit ziet, komt een praktisch antwoord. Voor de per definitie parttime werkzaamheden ontvangen de leden een maandelijkse bijdrage van ± 200,- euro. Die bedragen komen uit de subsidiepot van de gemeenten, waaruit ook de werkzaamheden van door de commissie ingehuurd sociaal dan wel technisch specialisten worden betaald.

De gemeenten leveren een vrij bescheiden bijdrage op grond van het aantal inwoners. Zegge en schrijf één euro. Voor de vier gemeenten komt dat neer op € 160.000,- per jaar.

'Helaas', voegt D.K. er mistroostig aan toe, 'er zijn plannen om dat bedrag met 10% te verlagen, maar dat zou wel heel jammer zijn. Immers, wij kosten uiteindelijk lang niet altijd geld, wij besparen de instanties zelfs met onze gevraagde dan wel ongevraagde adviezen. Het beschermt hen mogelijk tegen onnodige of te hoge uitgaven.'

Wij nemen afscheid in de tuin. Het riet langs de vliet rijgt onder een lichte avondbries heen en weer.

Misschien wel een mooie metafoer voor de rekenkamercommissie. Standvastig maar meebuigend.

- **Onderzoek naar de energiebesparingsplicht**
Het **Leidsch Dagblad** berichtte in oktober over de start van het onderzoek naar toezicht en handhaving van de energiebesparingsplicht.

Leidsch **Dagblad** HOME **REGIO'S** SPORT EXTRA

Onderzoek naar energiebesparing bij grote bedrijven Leidse regio

Ruud Sep 18/10/2019 om 13:03

OEGSTGEEST

Hoe controleren de gemeenten Oegstgeest, Voorschoten, Wassenaar en Leidschendam-Voorburg of bedrijven zich houden aan de wettelijke verplichting om energiebesparende maatregelen te nemen? De rekenkamercommissie voor de vier gemeenten gaat dat de komende maanden uitzoeken.

Bedrijven die meer dan 25.000 kuub gas of 50.000 kWh per jaar gebruiken, zijn verplicht om alle energiebesparende maatregelen te nemen die zichzelf binnen vijf jaar terugverdienen. Het toezicht op die verplichting ligt bij de gemeenten, die dat